

Nertsenkwekers Iedereen wil hun vel

Zijn de nertsenkwekers bezig met hun allerlaatste kweek ? Als het van Bart Dochty (CD&V) afhangt wel. De Ledegemse burgemeester gaf de sector meer dan waarschijnlijk het genadeschot door te stellen dat zijn partij tegen begin 2017 alle nertsenkwekerijen gesloten wil zien. Daarmee is er nu een ruime politieke meerderheid om de pelsproductie in ons land te verbieden. Maar over hoeveel (West-Vlaamse) kwekerijen hebben we het ? Hoe kijken de kwekers zelf naar het nakende einde van hun bedrijven ? En wat zeggen voor- en tegenstanders ?

Wachten op de doodsteek

WEST-VLAANDEREN ► De pelskwekerij in ons land is ten dode opgeschreven. Nadat minister van Dierenwelzijn Ben Weyts (N-VA) al in zijn beleidsnota te kennen gaf om de kwekerijen te laten uitdoven, zet coalitiepartner CD&V extra druk met het voorstel om al binnen een goed halfjaar alle kwekerijen te sluiten. De vraag is niet meer óf de sector verdwijnt, maar wel wanneer dat zal gebeuren.

DOOR OLIVIER NEESE & PIETER-JAN BREYNE

West-Vlaanderen dé varkensprovincie ? Zet daar maar gerust nertsenprovincie bij. Met Euromink bvba en L.V. Mouton telt onze provincie de twee grootste nertsenbedrijven van het land, Damme is met 47.400 dieren ’s lands grootste nertsenstad en met 113.400 nertsen is West-Vlaanderen samen met Oost-Vlaanderen de grootste nertsenprovincie. Dat blijkt uit een rondvraag bij alle provincies (die nertsenfarms vanaf 5.000 dieren moeten vergunnen met een milieuvergunning klasse 1) en de West-Vlaamse gemeenten (die een vergunning afleveren voor farms tussen 300 en 5.000 dieren, de zogenaamde klasse 2). Belangrijk : een vergunning voor x aantal dieren betekent niet dat een bedrijf ook zoveel nertsen heeft, maar het mag aangenomen worden dat een bedrijfsleider het maximum uit zijn vergunning wil halen. Een kant-en-klare lijst was niet beschikbaar. Geen enkele politicus of actiegroep beschikte tot voor dit stuk over een lijst van de zeventien nog actieve kwekerijen. Of hun lijsten waren onvolledig of gedateerd.

Nochtans geen detail als je een sector wil verbieden of uitkopen...

9 OP 10 WIL VERBOD

Al ruim een halve eeuw woedt de discussie over de pelsdierkwekerijen. De nerts-kwekers – in België worden geen andere pelsdieren meer gekweekt – zeggen dat ze met alle regels in orde zijn, milieuactivisten vinden het niet kunnen dat dieren enkel gekweekt worden voor hun pels, een ‘luxeproduct’. Die mening wordt grotendeels gedeeld door de publieke opinie. Uit een rondvraag bij 1.053 Belgen in 2012 door het onderzoeksbureau Ipsos – in opdracht van dierenrechtenorganisatie GAIA – blijkt dat bijna 9 op de 10 Belgen een verbod op pelsdierkwekerijen willen. Dat was in West-Vlaanderen recent te merken tijdens protestacties tegen de uitbreidingsplannen van de kwekerijen van Hulste en Langemark. Politici hebben oren naar dat protest. Een rondvraag bij alle politieke partijen uit het Vlaams Parlement – sinds 1 juli 2014 is dierenwelzijn een Vlaamse bevoegdheid – en bij PVDA en LDD leert ons dat zo goed als iedereen een algemeen verbod op het

kweken van nertsen wil. Opvallend : Wallo-nië en Brussel beslisten al in 2015 tot een algemeen verbod op nerts-kwekerijen. Sommigen pleiten voor een onmiddellijk verbod, anderen voor een *uitdoofscenario*, waarbij er geen nieuwe fokkerijen meer

Nergens in België worden meer nertsen gekweekt dan in Damme

mogen bijkomen en bestaande langzaam verdwijnen. Dat is ook het voorstel van minister voor Dierenwelzijn Ben Weyts (N-VA), in zijn beleidsnota 2014-2019. Maar tot op vandaag is dat plan nog niet uitgewerkt. “Ik blijf mikken op een uitdoofscenario”, herhaalt minister Weyts zijn visie. “Om het overleg niet te hypothekeren en daarmee een oplossing op de lange baan te schuiven, wil ik voorlopig geen verklaringen afleggen over dit dossier.”

CD&V voert de druk alvast op door – bij monde van Vlaams parlements-lid Bart Dochy – voor te stellen om tegen 2017 alle kwekerijen te sluiten, mits een vergoeding voor de kwekers. “CD&V wil duidelijkheid en kiest er daarom voor om Vlaanderen te laten toetreden tot de selecte groep landen die al een verbod hebben uitgevaardigd op pelsdierhouderijen.” Met *die groep landen*

verwijst Bart Dochy – burgemeester van Le-degem, waar zich de grootste farm van het land bevindt – naar het Verenigd Koninkrijk (2003), Oostenrijk (2004), Macedonië (2014), Slovenië (2015), Kroatië (2016), Bos-nië-Herzegovina (2018) en Nederland (2024). Of het voorstel er door kan komen, is de vraag. Een sector uitkopen kost mil-joenen euro’s en het is geweten dat het departement Dierenwelzijn niet over die budgetten beschikt.

Ook Vlaams parlements-lid Jelle Engel-bosch (N-VA) drong midden april aan op een snelle beslissing, weliswaar om een an-dere reden. “De nertsenkwekerijen vragen momenteel volop uitbreidingen en her-nieuwingen aan, om tweemaal aan de kassa te passeren wanneer er een financiële tege-moetkoming wordt uitgewerkt. Het uit-doofbeleid moet ons zo weinig mogelijk kosten.” Uit onderzoek blijkt dat vijf Vlaamse bedrijven momenteel een uitbrei-dingsaanvraag hebben lopen. De nerts-kwekers zelf zetten dat argument weg als non-sens en stellen dat ze “enkel hun productie-rechten in een vergunning omzetten”.

JOBS OP DE TOCHT

Hoeveel jobs er uiteindelijk zouden sneue-len bij een verbod, valt niet uit te rekenen. Naast de kwekerijen – hoofdzakelijk fami-liebedrijven – zijn er ook nog toeleveran-ciers van voedsel, kooien en hooi, verwer-kingsbedrijven en dierenartsen aan deze business gelinkt. Voor de detaillisten zal een verbod weinig uitmaken. De bonthan-del is een wereldsector. Aan hun pelsen zullen ze geraken, mogelijk uit landen waar dierenwelzijn minder gereguleerd wordt. Dat beseffen ook de politici. “Samen met die groep landen moet er op Europees niveau gepleit worden voor een algemeen Europees, zelfs wereldwijd verbod op de pelsdierhouderij”, aldus nog Bart Dochy.

Minder bedrijven, meer nertsen

WERVIK • Ook bij de pelsdierhouderij heeft het fenomeen van schaalvergro-ting zich doorgezet : minder bedrijven, maar meer dieren. “Als een boer 50 jaar geleden tien koeien en vijf varkens had, was dat een goeie boer. Nu ben je daarmee niet meer dan een hobbyist”, zegt Marnix Van Laecke, voorzitter van BEFFA (Belgische Vereniging van Pels-dierhouders). “Veertig jaar geleden waren we in België met zowat 170 kwe-kers en produceerden we 100.000 vellen. Van hen waren er ongeveer 15 die er zich voltijds mee bezig hielden, de rest deed dat in een hangaartje in de tuin. Zij hadden bijvoorbeeld een *kwartetje* : één reu en drie teefjes. De sector is dan professioneler geworden. Het ging naar een 50 à 55 fokkers, die 150.000 pelsen produceerden. En nu hebben we 17 fokkers, goed voor 300.000 pelsen.” Even zag het ernaar uit dat West-Vlaan-deren een reuzenkwekerij zou krijgen. NV Ghesquiere – die door het verbod in Nederland naar hier wilde komen – had van het provinciebestuur een vergun-ning gekregen om 110.000 nertsen te houden in Wervik, maar minister van Leefmilieu Joke Schauvliege (CD&V) *overrulde* die beslissing. (ON)

EUROMINK BVBA

gevestigd in
LEDEGEM

vergund voor
39.000 NERTSEN (6.500 MOEDERDIEREN
EN 32.500 JONGEN)

vergund tot
18 JUNI 2029

SABINE COOL

gevestigd in
HULSTE (HARELBEKE)

vergund voor
18.000 NERTSEN (3.000 MOEDERDIEREN
EN 15.000 JONGEN)

vergund tot
23 FEBRUARI 2026

FRANÇOIS COFFYN

gevestigd in
LANGEMARK (LANGEMARK-POELKAPELLE)

vergund voor
9.000 NERTSEN (1.500 MOEDERDIEREN
EN 7.500 JONGEN)

vergund tot
3 SEPTEMBER 2029

VINCKE MR-VANDERMARCKE F

gevestigd in
ZARREN (KORTEMARK)

vergund voor
4.500 NERTSEN

vergund tot
13 JULI 2029

L.V. MOUTON

gevestigd in
SIJSELE (DAMME)

vergund voor
32.400 NERTSEN (5.400 MOEDERDIEREN
EN 27.000 JONGEN)

vergund tot
29 MAART 2032

CHRISTINE MATTHYS

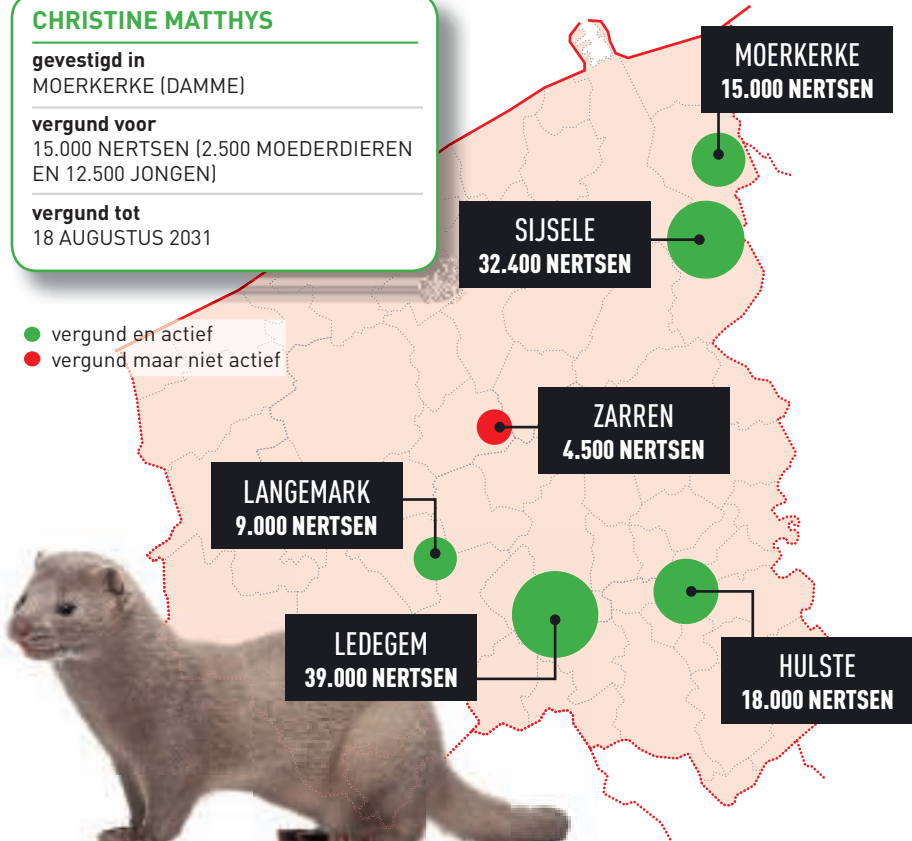
gevestigd in
MOERKERKE (DAMME)

vergund voor
15.000 NERTSEN (2.500 MOEDERDIEREN
EN 12.500 JONGEN)

vergund tot
18 AUGUSTUS 2031

VLAAMSE NERTSKWEKERIJEN	Aantal actieve nerts-kwekerijen	Aantal vergunde dieren
West-Vlaanderen	5	113.400
Oost-Vlaanderen	8	117.801
Antwerpen	2	51.254
Limburg	1	23.760
Vlaams-Brabant	1	13.645
TOTAAL	17	319.860

- vergund en actief
- vergund maar niet actief

> De West-Vlaamse nerts-kwekerijen

> Moeten nertskwekerijen verboden worden in Vlaanderen?

“Onze minister Ben Weyts heeft een concreet uitdoofscenario op tafel gelegd. Van een verbod op bont an sich is vandaag geen sprake.”

“Verbod op pelsdierhouderij vanaf 1 januari 2017, met weliswaar financiële compensatie voor zaakvoerders.”

“We zijn de sector rechtszekerheid verschuldigd. Als er een verbod zou komen, pleiten we voor een uitdoof- en overgangsregeling, zodat een reconversie van de bedrijven mogelijk is.”

“Onmiddellijk verbod op nieuwe pelshouderijen en op uitbreiden van bestaande. Op 1 januari 2020 een totaalverbod. Géén compensaties. Het zou een compleet fout signaal zijn om het schaarse belastingsgeld uit te geven aan bedrijven die de dierenrechten schenden.”

“Nertskweek bij decreet verbieden, met compensaties voor de bestaande bedrijven.”

“We steunen het CD&V-voorstel: onmiddellijke stopzetting in 2017, mits redelijke compensaties voor de kwekers.”

“Geen nieuwe nertskwekerijen en de Europese wetgeving strikt naleven.”

“Sluit de nertskwekerijen in Vlaanderen, zoals eerder gebeurde in Brussel, Wallonië en Nederland. Dieren enkel en alleen kweken voor hun pels is niet meer van deze tijd. Bovendien gaat het om luxeproducten waar voldoende alternatieven voor bestaan.”

“Als de opgelegde regels gerespecteerd worden, hebben wij niets tegen pelskwekerijen. Als we geen dieren meer mogen kweken voor consumptie, moeten we straks ook rondlopen in plasticen schoenen en linnen jassen in plaats van lederen.”

De acht meest gestelde vragen

1 Wat is een nerts?

Nertsenkwekerijen werken enkel met Amerikaanse nertsen, in wetenschappelijke teksten benoemd als *Neovison vison*. Dat zijn roofdieren die uit de familie van de marter-achtigen komen. Een wilde Amerikaanse nerts heeft oorspronkelijk een donkerbruine vacht. Bij de kwekerijen hebben ze tegenwoordig alle mogelijke kleuren: van zwart tot wit en alle schakeringen ertussen. Oorspronkelijk komt de Amerikaanse nerts uit Noord-Amerika, waar hij zich als prima zwemmer vestigt in waterrijke gebieden. Het dier heeft ook al zijn intrede gedaan in meerdere Europese landen, maar nog niet in België. Dat wordt door onderzoekers toegewezen aan onze intensieve jacht op muskusratten. Naast de Amerikaanse nerts bestaat er ook een Europese nerts. Die is herkenbaar aan een witte vlek op de bovenlip. De Europese nerts is een bedreigde diersoort.

2 Wat is het verschil tussen een mannetje en vrouwtje?

Een volwassen nerts is tussen 30 en 47 cm groot. Hij heeft korte pootjes en een staart die ongeveer een derde van zijn lichaam meet. Mannetjes zijn groter en zwaarder (in de pelstijd weegt het dier 3 tot 3,5 kg) dan vrouwtjes (in de pelstijd 1,5 tot 2 kg) en zijn dus vaak interessanter voor de verkoop. Voor grotere stukken worden doorgaans pelsen van reuen gebruikt, voor kleine, geraffineerde stukken pelsen van teefjes.

3 Wat eet een nerts?

In het wild voedt een nerts zich met knaagdieren, vissen, vogels, kikkers, salamanders, rivierkreeften, kokkels en insecten. In gevangenschap krijgen de dieren resten uit de vlees- en visindustrie. Daaraan worden vitaminen en mineralen toegevoegd. Die brij wordt bij veel fokkers op het hok gelegd, waar de dieren er zich tegoeed aan doen. Op warme dagen krijgen ze meerdere kleinere porties.

4 Wat is de gemiddelde levensduur van een nerts?

In het wild wordt een Amerikaanse nerts gemiddeld vijf jaar oud. Vossen, lynxen, wolven en uilen zijn hun grootste vijanden, otters zijn dan weer hun grootste voedselconcurrenten. De nertsen zijn na 10 maanden geslachtsrijp. De paartijd vindt plaats in maart, de dracht kan 40 tot 75 dagen duren. Een nerts is immers een van de weinige dieren die zelf kan kiezen wanneer een embryo zich implantert. Ze wacht tot de omstandigheden qua weer en voedsel perfect zijn. Een vrouwtje brengt jaarlijks één nestje voort, dat gemiddeld drie à vijf pups telt.

5 Hoe worden de dieren om het leven gebracht in een nertsenkwekerij?

De nertsen worden, zoals de Europese regels het voorschrijven, vergast in een bak met koolstofmonoxide. Na enkele seconden in de box zijn de dieren bedwelmd, na enkele minuten dood. Enkel mensen met een bekwaamheidsattest mogen deze techniek

uitvoeren. Nertskwekers vinden dit de meest diervriendelijke manier om een beest om het leven te brengen. “We rijden die kist tot aan hun kooien. De dieren moeten dus niet naar een slachthuis getransporteerd worden en worden dus gespaard van stress”, verdedigen ze zich.

6 Is een Amerikaanse nerts gevaarlijk voor de inheemse dieren?

Elk Vlaams nertsenbedrijf moet maatregelen nemen om te voorkomen dat er nertsen kunnen uitbreken. Want als de Amerikaanse nerts in onze regionen zou intreden, zou dat ernstige gevolgen hebben voor de inheemse dieren, zegt een risicoanalyse die in 2013 uitgevoerd werd door The Belgian Forum on Invasive Species (BFIS). De wetenschappers die aan dit onderzoek werkten, stellen dat de Amerikaanse nerts zich “door zijn hoog aanpassingsvermogen en de gunstige omstandigheden qua klimaat, habitat en prooien en een gebrek aan natuurlijke vijanden hier heel snel zou kunnen handhaven. Dat zou meteen bijdragen tot een achteruitgang van inheemse amfibieën, watervogels en knaagdieren, iets wat eerder al werd vastgesteld in andere landen. De Amerikaanse nerts is in staat om in enkele decennia het grootste deel van België in te palmen.”

De onderzoekers stellen wel dat er momenteel nog geen problemen zijn (“tussen 1997 en 2013 werden er slecht 25 waarnemingen gedaan in Vlaanderen”) en dat een natuurlijke immigratie uit andere landen niet snel zal gebeuren. Maar de Amerikaanse nerts staat wel zeer hoog op de *alert list*. Ze vrezden ontsnappingen en loslatingen door activisten. Ze pleiten daarom voor strikte regels, waaronder een systeem waarbij uitgekomen of losgelaten dieren meteen onderschept en gedood kunnen worden.

7 Kan je een nerts houden als huisdier?

Een nerts is een roofdier en ongeschikt om te houden als huisdier. Het is trouwens bij wet verboden, want de wetgever stelt in de zogenaamde *positieve lijst* – het overzicht van welke dieren er vrij gehouden mogen worden – dat “Amerikaanse nertsen enkel mogen worden gehouden voor productiedoeleinden”. Toch wagen sommigen zich aan het illegaal houden van nertsen.

8 Wat gebeurt er met de ‘overschotten’ van een nerts, nadat die gevlid werd?

De gevlide kadavers gaan naar Rendac, dat er biobrandstof van maakt. In het verleden werden de overschotten gebruikt voor het maken van dierenmeel en nertsenolie, maar sinds de dioxinecrisis mag dat niet meer. In China en de Scandinavische landen wordt er geëxperimenteerd om er gerechten van te maken. Het probleem: er hangt maar zeer weinig vlees aan de dieren. Bij een nerts zit het vet immers niet aan het vlees, maar aan het vel, dat bij het drogen afgeschraapt moet worden. Van de nertsenmest wordt bodemverbeteraar gemaakt.

(Olivier Neese)

(WE12/43)

“Er worden meer honden verwaarloosd dan nertsen”

DE NERTSENKWEKERS BIJTEN VAN ZICH AF

WEST-VLAANDEREN ▶ “Waarom willen ze onze sector verbieden als we wettelijk met alles in orde zijn ?” De nertsenkwekers reageren verontwaardigd op de voorstellen om hun sector te laten uitdoven. We brachten Marnix Van Laecke (voorzitter van de Belgische Vereniging van Pelsdierhouders), Ann Lapere, Sabine Cool en Dominic Mouton (de drie grootste nertsenkwekers van West-Vlaanderen), Isolde Delanghe (secretaris van de Belgische Bontfederatie) en Vincent Neyman (bonthandelaar) samen voor een wederwoord.

DOOR OLIVIER NEESE
& AXEL VANDENHEEDE

Het voorstel van CD&V om tegen januari 2017 alle nertskekerijen te sluiten, kwam voor de kwekers niet als een totale verrassing, zeggen ze. “Och, dit is een discussie die al decennialang duurt”, zegt Marnix Van Laecke, voorzitter van de Belgische Vereniging van Pelsdierhouders (BEFFA). “Wat is er wel nieuw : landbouw en dierenwelzijn werden Vlaamse bevoegdheden en minister Ben Weyts van N-VA – de partij wilde absoluut dierenwelzijn als bevoegdheid – liet in zijn beleidsnota weten dat hij de nertsenhouders wil laten uitdoven. Dat kwam voor ons wel als een totale verrassing. Waarom ? Toen de nieuwe Vlaamse regering gevormd werd, hebben we meteen – samen met de Bontfederatie en Unizo – een gesprek met het kabinet van de minister gevraagd én gekregen. Daar hoorden we dat men ábsoluut niet wil dat onze sector

verdwijnt. Licht euforisch zijn we die middag naar huis gekeerd. Maar enkele dagen later volgde een koude douche toen de beleidsnota, met daarin het uitdooftscenario, voorgesteld werd...”

In hoeverre worden jullie betrokken in dit dossier ?

Marnix Van Laecke : “Na lang wachten zijn we op 15 april eindelijk naar de minister mogen gaan. Toen hebben we onze ontgoocheling en onze bezorgdheden kunnen uiten, waarvan de minister nota nam. We zijn uit elkaar gegaan en hij beloofde ons om met een voorstel te komen. Maar we weten nu nog niets concreet. Wanneer komt dat voorstel ? Hoe ziet hij een uitdooftbeleid ? Wat zijn de termijnen ? Waarom wil hij de sector verbieden als er geen problemen zijn ? We hebben allemaal een vergunning en zijn met alles in orde. Want laat het duidelijk zijn : een sector uitkopen kost miljoenen euro’s. Is Vlaanderen bereid om,

in deze financieel moeilijke tijden, miljoenen uit te trekken voor het verbieden van een sector waar in feite niets mis mee is ? Ik wil snel duidelijkheid voor mijn mensen, die keihard werken om op een eerlijke manier hun boterham te verdienen. Maar we beseffen ook dat het er niet goed uitziet voor ons.”

De twee opties die op tafel liggen zijn : uitdoven of meteen stoppen en uitbetalen. Waarvoor kiezen jullie ?

Ann Lapere : “Verder doen. Wij zijn een volwaardige landbouwsector, die niet gesubsidieerd wordt. Waarom zouden wij

“Een sector uitkopen : dat zal de bevolking miljoenen euro’s kosten”

MARNIX VAN LAECKE

moeten stoppen ? Als we moeten stoppen, dan zullen ze ons moeten compenseren.”

Marnix Van Laecke : “Het is geen of-of-verhaal. Een uitdooftbeleid zonder compensatie kán niet. De spaarpot van een landbouwer is vaak de overname van zijn bedrijf. Ik garandeer je dat er nu nog veel vraag is naar de overname van onze bedrijven. Maar ik stel duidelijk : iedere nertsenkweker wil onder aanvaardbare omstandigheden doorgaan met zijn bedrijf.”

Voelen jullie zich geïseerd, een ‘voorbeelddossier’ ?

Isolde Delanghe : “Het woord *voorbeeld* zou ik niet gebruiken. We moeten opletten dat we geen gevaarlijk precedent worden.”

Marnix Van Laecke : “Wij voelen ons absoluut geïseerd. En wij zijn er allemaal van overtuigd : als de pelsdierkwekerijen gesloten worden, zullen er op korte termijn nog sectoren volgen. Ik denk zelfs aan sectoren uit het reguliere aanbod, zoals dolfinaria, kwekers van ganzenlever...”

Maar we horen jullie zeer weinig reageren in de media.

Ann Lapere : “De job van de drukkinggroepen is om mediaheisa te maken, de onze om de dieren zo goed mogelijk te verzorgen. Weet je, wanneer we de drukkinggroepen vragen om ons te bezoeken, doen ze de moeite niet om af te komen. Ik heb Michel Vandenbosch van GAIA persoonlijk uitgenodigd, maar hij weigert gewoon om te komen.”

Isolde Delanghe : “Drukkinggroepen lanceren beelden en verspreiden verhalen, maar heel vaak zijn die gemanipuleerd en niet representatief voor de Belgische *farms*. Het kwaad is dan echter al geschied. Moeten wij daar dan op reageren ? We weten dat we correct bezig zijn, gereguleerd werken en met alles in orde zijn. Het grote probleem is dat het brede publiek onwetend is, over de landbouwsector in het algemeen en onze sector in het bijzonder. En dan komen er uitspraken die niet kloppen, op niet-correcte en gemanipuleerde beelden.”

Hoe is het om alle dagen onder vuur te liggen ?

Ann Lapere : “We werken zeven dagen op zeven in ons bedrijf, met hart en ziel, en dan worden we algemeen bekeken als misdadigers. Maar persoonlijk heb ik er weinig last van. In Ledegem is er nooit een probleem geweest om vergunningen aan te vragen. Weet je wat we merken ? Klachten komen zelden uit de buurt maar wel van drukkinggroepen of mensen die 200 à 300 kilometer verderop wonen.”

Sabine Cool : “In tegenstelling tot Ann en Dominic werd ik bij mijn recente uitbreidingsaanvraag geïseerd door protestanten. Van de meer dan 400 klachten kwam er welgeteld één uit de buurt. De rest kwam uit Antwerpen, Limburg, Nederland... Zij kunnen toch geen last hebben van mijn bedrijf ? Als die *anti’s* niet getipt worden, is er geen enkel probleem. In plaats van te staan *paraderen* op mijn oprit, zouden ze beter binnen komen en kijken hoe het er écht aan toegaat.”

Marnix Van Laecke : “Zelfs de minister is nog nooit ter plaatse gekomen. Via zijn kabinetsraadgever stemde hij al in met een bezoek, maar een jaar later heb ik nog steeds niks gehoord. De politici die wel

Wat verdient een nertsenkweker ?

De nertsenkwekerij is een niet-gesubsidieerde landbouwsector. Dominic Mouton combineert het kweken van nertsen met akkerbouw. “De drukke periodes vallen naast elkaar, waardoor het eigenlijk perfect te combineren valt.” Euro-mink bvba van Ann Lapere haalt extra inkomsten uit het drogen van pelsen voor andere binnen- en buitenlandse fokkers. De rest leeft enkel van het kweken. En dat is perfect mogelijk. “Na het drogen van de pelsen worden deze verstuurd naar gespecialiseerde veilingen”, legt Ann Lapere uit. “In België zijn er geen. Je hebt er twee in de VS, één in Denemarken en één in Finland. Welke prijs we krijgen, hangt af van het spel van vraag en aanbod, de grootte, de kwaliteit en kleur van de pelsen... En de vraag : wat wil de sector ? Wij kunnen immers niet van het ene jaar op het andere een andere kleur of type pelsen afleveren. Dat is een werk van jaren selecteren. Maar net zoals een groenteteler niet weet welke

prijs hij uiteindelijk voor zijn producten zal krijgen, weten wij dat evenmin. Een groenteboer kan wel zijn groenten nog *inrijden* als ze niets waard blijken te zijn, wij kunnen dat natuurlijk niet doen.” De nertsenkwekers rekenen per pels. Uit goede bron weten we dat een nertselpels de kwekers tussen de 20 en 30 euro kost - afhankelijk van de afschrijvingen voor investeringen -, terwijl een kwaliteitsvolle pels van een reu 50 euro kan opleveren. Gemiddeld ligt de opbrengst tussen de 35 en 40 euro per pels. “Het is de meest rendabele vee-teeltsector”, klinkt het. Hoeveel pelsen er jaarlijks vertrekken uit een kwekerij ? “Een bedrijf met 10.000 dieren zal op jaarbasis ook 10.000 pelsen afleveren, al zal de kwekerij natuurlijk nooit leeg zijn. De goede moederdieren worden gespaard. Hoeveel vellen er uiteindelijk terugkeren naar ons land kan je amper te weten komen omdat we handelen in een wereldmarkt.” (ON)

(WE12/44)

V.I.n.r. Isolde Delanghe, Dominic Mouton, Sabine Cool, Marnix Van Laecke, Ann Lapere en Vincent Neyman. (Foto RN)

langskomen en de nodige uitleg krijgen, komen buiten en zeggen : *jullie zijn goed bezig.*

Krijgen jullie nog vaak ongewenst bezoek over de vloer ?

Dominic Mouton : “We zijn heel erg op onze hoede, ja. Bij ons is er zelfs een regel : er moet altijd iemand op het bedrijf aanwezig zijn voor het geval dat...”

Ann Lapere : “Zowat 95 procent van de nertsenkwekerijen zijn volledig omheind en beveiligd. Als er iemand het bedrijf probeert binnen te dringen, gaat er een alarm af. Dat is het erge : wij moeten wonen en

een andere. Die moeten er allebei zijn, maar staan volledig los van elkaar.”

In hoeverre hebben jullie respect voor de drukkingsgroepen ?

Ann Lapere : “Ik hou van dieren en zal de eerste zijn om GAIA te steunen als het over het aanpakken van dierenleed gaat. Dat meen ik. Maar wat nertsen betreft, slaan ze de bal volledig mis.”

Marnix Van Laecke : “Als we onze dieren niet zouden verzorgen, hoe zouden we dan willen dat ze een mooie, glanzende, zuivere pels hebben ? De verzorging moet optimaal zijn. Iedere boer die economisch vooruit wil, moet op een fatsoenlijke manier, en zeven dagen op zeven, met zijn dieren bezig zijn. Maar ik heb niet dezelfde affiniteit met mijn nerts als iemand met zijn hond. Maar is dat de bedoeling ? Eén : de aaibaarheidsfactor van een nerts is niet zo groot als bij een hond. Twee : we moeten af van de vermenschlijking van het dier. Het is niet van tel waarom je een dier houdt, wel hoe je het verzorgt. Ik ben overtuigd dat er in België veel meer honden en katten verwaarloosd worden dan nertsen. Misschien zelfs door mensen die denken dat ze hun huisdier goed verzorgen. Een hondje met een jasje laten paraderen op de zeedijk terwijl het vijftien graden is : ik weet niet of dat beest daar zo gelukkig mee is.”

Isolde Delanghe : “Als iemand vegetariër is of geen bont of leer wil dragen, dan is dat prima voor ons, zolang die mening onderbouwd is en niet opgedrongen wordt aan anderen.”

Tot slot, hebben jullie intussen al een plan B in gedachten ? Kunnen jullie je bedrijf omturnen tot iets anders ?

Marnix Van Laecke : “Neen ! We zijn een specifieke bedrijfssector. We kunnen geen slakken of champignons kweken, of koeien, varkens of kippen. De bedrijfsvoering en -infrastructuur zijn volledig afgestemd op het houden van nertsen. Als je kiest voor iets, moet de overheid daar ook respect voor hebben.”

Ann Lapere : “En zal het straks allemaal beter zijn als er bont geïmporteerd wordt uit landen waar er helemaal géén wetten over dierenwelzijn bestaan ?”

Een kwekerij van binnenuit

Een nertsenkwekerij is veelal een lange hangaar, met honderden kooitjes naast elkaar. Aan iedere kooi, die volgens aanbevelingen van Europa een grondoppervlakte van 2.550 vierkante centimeter – zonder nachtkooi – en een hoogte van 18 duim (45,72 cm) moet hebben, hangt een paspoort. Dat is belangrijk om tijdens het kweken incest te vermijden. Er bestaan ook etagekooien, om meerdere dieren samen te steken.

Dagelijks komt een Nederlandse leverancier met een koelwagen vers voedsel brengen. Het gaat om een brij van kip- en visafval, waaraan vitaminen en mineralen zijn toegevoegd. Met een andere machine wordt een kwakje op elke kooi gelegd, waar de nertsen zich er tegoeed aan kunnen doen.

Na zeven à acht maanden worden de dieren gedood. Dat gebeurt in een kist met koolstofmonoxide, die tot bij de kooien gereden wordt. Om deze handeling te mogen uitvoeren, heeft iedere kweker een bekwaamheidstest moeten behalen. Wanneer de dieren in de kist gestopt worden, raken ze meteen buiten bewustzijn. Na enkele minuten sterven ze een pijnloze dood. In de kist is plaats voor ongeveer 80 nertsen.

Na hun dood moeten de dieren zo snel mogelijk opengelegd worden, om ‘broedverhitting’ – die voor haaruitval zou kunnen zorgen – te vermijden. Daarna volgt er een heel proces van villen en drogen, waarna de pelsen vertrekken naar een internationale veiling. (Foto’s RN)

“Wij wonen en werken in een versterkte burcht en vragen ons af: waarom?”

ANN LAPERE

werken in een versterkte burcht en vragen ons soms af : waarom ? Het inbreken en loslaten van dieren is de laatste jaren gelukkig stilgevallen. Zowel de Belgische als de Nederlandse regering heeft beslist om zulke mensen te straffen als terroristen. Want dat is het ook : ecoterrorisme.”

Durven jullie in het openbaar te vertellen dat jullie nertsenkwekers zijn ?

Sabine Cool : “Absoluut. Zes jaar geleden hebben we met ons bedrijf deelgenomen aan de Dag van de Landbouw ! Meer dan 3.000 bezoekers kwamen langs. En we hebben die dag geen enkele negatieve reactie gekregen. Er waren wel mensen die zeiden : *voor mij hoeft het niet*. Dat is een ander verhaal. Dat is hetzelfde als een vegetariër die de keuze maakt om geen vlees te eten. Dat mag, maar hij mag dat niet voor een ander beslissen.”

Isolde Delanghe : “We vinden het jammer dat de ethische discussie vermengd geraakt is met het wetgevend kader. Of je dieren mag kweken voor hun bont, is één discussie. Worden die dieren op een diervriendelijke manier gehouden en gedood, dat is

“Absurd dat dieren moeten afzien voor een modeobject”

RUDDERVOORDE ▶ Marieke Wyns (28) uit Ruddervoorde is een overtuigd veganiste en is als dierenrechtenactiviste lid van Bite Back en Animal Rights. “Ik vind het niet meer van deze tijd om dieren te doden voor een luxeproduct, dat dan ook nog eens perfect synthetisch kan worden nagemaakt”, zegt ze.

DOOR TIM VANSTEEELANDT

Marieke is afkomstig van Brugge en woont in Ruddervoorde. Ze is al jarenlang veganiste en zet zich ook in voor dierenrechten. Zo betoogt ze geregeld tegen het dolfinarium van Boudewijn Seapark in Brugge, steunde ze acties tegen varkenshouders en woonde ze in Den Haag de rechtszaak rond de *wet verbod pelshouderij* bij. Ze is lid van Bite Back én van Animal Rights, die zich verzetten tegen nertsenkwekerijen. “Die organisaties voeren vreedzame acties, met als enige doel mensen bewuster maken. Leden van Animal Rights gaan geen verf over mensen met een bontjas gieten, maar willen hen wel laten beseffen dat ze de huid van een dier dragen”, vertelt Marieke.

Wat heb je tegen nertsenkwekerijen?
“Nertsen zijn dieren die op de wereld gezet worden om vermoord te worden voor hun pels. De dieren worden vergast. Zoiets wens je je kat of hond niet toe, waarom dan wel een nerts? Omdat een nerts minder schattig is? Geen enkel dier zou mogen sterven voor het product dat het kan voortbrengen, en al zeker geen luxeproduct dat perfect synthetisch kan worden nagemaakt. Dat is niet meer van deze tijd, ik vind dat bijna middeleeuws, zoals ivoor. Bovendien leven die dieren ook nog eens in slechte omstandigheden. Het is gewoon absurd dat ze moeten afzien voor een mode-object.”

Hoe sta je tegenover de kwekers?

“Dat er door de hele hetze mensen doodsb bedreigingen krijgen, is jammer en onnodig. Op de sociale media zie ik veel mensen grof reageren en kwekers vervensen, terwijl die *critici* zelf dure leren jassen of handtassen dragen. Het is een kwestie van

eerst kijken naar jezelf, zien wat je zelf beter kunt doen. Voor je nertsenkwekers publiekelijk aan de schandpaal nagelt, denk je beter eens na: *is mijn leren jas niet even erg als een bontjas?* Of die pels *kat* aan mijn jas? Want ook voor een klein stukje bont moet een dier sterven.”

“Ik kan mij dus wel ergeren aan dit soort massahysterie, terwijl andere zaken genegeerd worden. Hetzelfde met angorakonijnen. Wie’s middags schande roept over de manier waarop die wol werd verkregen, eet ’s avonds bij wijze van spreken konijn met pruimen. Veel mensen moeten linken leren leggen. Maar het geeft ook hoop. Als

“Zelfs voor een klein stukje bont aan je jas moet een dier sterven”

MARIEKE WYNS

mensen nu vol afgrijzen reageren op die nertsenkwekerijen, is dat misschien een eerste stap in de goede richting. Die mensen zullen misschien ook beginnen nadenken over hun hele kleerkast, en hopelijk ook over het stuk vlees op hun bord.”

Nertsenkwekerijen verbieden, zou dat geen broodroof zijn?

“Ik snap dat de mensen die geboren zijn in de sector en niks anders kennen er zich geen vragen bij stellen. Dat is dus begrijpelijk, maar tegelijkertijd heel jammer. Te veel zaken in onze maatschappij worden als normaal aanzien, maar zijn dat helemaal niet. Slavernij was ook ooit normaal. Het was jaren geleden normaal dat vrouwen niks te zeggen hadden en homo’s ge-

haat werden. Evolutie moet ook mogelijk zijn wat dierenrechten betreft. Veel mensen vinden mij op dat vlak extreem, maar ik vind het vergassen van nertsen of een pels rond mijn nek veel extremer. Ik ben liever een extreme dierenliefhebber dan een extreme barbaar.”

“Het proces in Den Haag heeft me geleerd dat kwekers hun accommodaties gerust voor andere doeleinden kunnen gebruiken. Om champignons te kweken, bijvoorbeeld. Je moet gewoon wat verder kijken dan je neus lang is. Dan vinden die mensen misschien een activiteit die ook winstgevend is, maar die er ook voor zorgt dat ze wél met een gerust gemoed kunnen gaan slapen.”

Er moet dus een verbod komen?

“Ja. Ik snap niet dat er in Nederland, Brussel en Wallonië al een verbod is, maar in Vlaanderen niet. Kwekers en handelaars beginnen daardoor naar hier te kijken. De tijd dringt dus. Het kan trouwens anders. Kijk naar Stella McCartney, die uitsluitend met dier- en milieuvriendelijke modecollecties uitpakt. Zij sluit leder en bont volledig uit. Dat is hoopgevend, want het bewijst dat modebewust zijn ook kan zonder dierenleed. Het is onnozelen dat dieren moeten afzien zodat mensen er wat beter zouden uitzien. Of zoals men wel eens zegt: *fur is worn by beautiful animals and ugly people.*”

Marieke Wyns met haar hond Jules. (Foto TV)

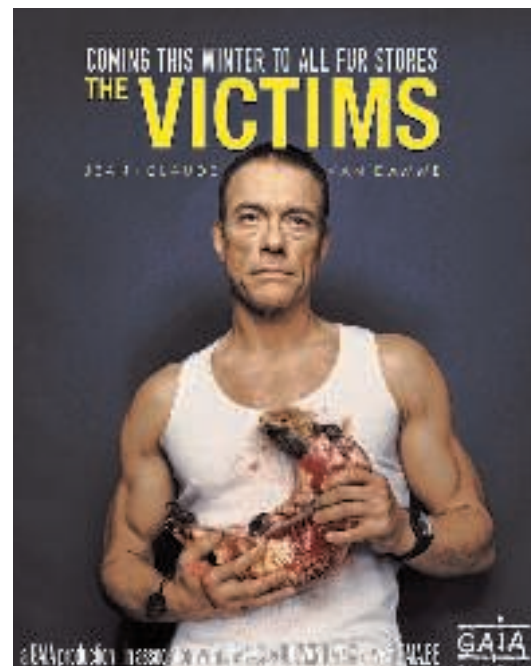
DE OPVALLENDSTE PROTESTACTIES

URBANUS (URBAIN SERVANCX)
1980

“Madammen met nen bontjas zijn gemeen”

Nee, ik hou niet van madammen met nen bontjas, madammen met nen bontjas zijn gemeen. Komiek Urbanus bracht in 1980 een protestsingle op de markt, waarmee hij vrouwen die bont dragen door de mangel haalt. In zijn nummer meldt Urbain dat hij “een zaak in madammenvellen zal beginnen”. Ruim 35 jaar na de release van het lied, dat ook op de elpee *Is er toevallig een Urbanus in de zaal?* staat, heeft het nummer amper van zijn humor en relevantie verloren. In 2004 gebruikte de Partij voor de Dieren in Nederland het nummer tijdens haar campagne voor de Europese verkiezingen. (ON)

JEAN-CLAUDE VAN DAMME
2011

The Victims

In 2011 slaan GAIA en Jean-Claude Van Damme de handen in elkaar in de strijd tegen bont. *The Muscles from Brussels*, die regelmatig in Knokke-Heist verblijft, poseert voor een fotoshoot met een gevlide nerts – een van ‘The Victims’ – in zijn handen. Van de foto werd een gigantisch skyboard van 160 m² en een wall van 60 m² gemaakt, die doen denken aan een filmposter. De panelen duiken op in acht Belgische steden, onder meer op de filmfestivals van Namen en Gent. “Ik zie niet in wat aantrekkelijk is aan het rondlopen in een dierenhuid”, zegt de actiehield. “Ik denk dat de dieren het met me eens zijn.” (ON)

“Nertsensector is duurzaam én volledig ethisch”

MEULEBEKE ◀ Een van de oudste modehuizen van ons land dat intensief met pelsen – en dus ook nerts – werkt, is Parmentier uit Meulebeke. Medevennoot Christian Parmentier vindt het bij de haren gegrepen dat de overheid een perfect rendabele sector van de kaart wil vegen. “De nertsensector is van kwekerij tot verwerker duurzaam én volledig ethisch”, benadrukt hij.

DOOR PHILIPPE VERHAEST

Het bekende modehuis Parmentier werd in 1962 opgericht door Robert Parmentier en Martha Bouckaert. Nu staan zonen Christian (57) en Alain Parmentier samen aan het roer van de onderneming, die naast het hoofdkwartier en atelier in Meulebeke nog vier verkooppunten heeft: Kortenberg, Brussel, Knokke en Antwerpen.

Hoe gaat het met de pelssector ?

“Zonder meer goed. Sinds 2008 kennen we enkel sterke jaren, al was de recente winter niet zo gunstig. Eigenlijk was er geen winter. Gelukkig blijft pels in de mode. Je moet ons product als champagne zien. Dat drink je ook niet tegen de dorst, maar voor de smaak. Onze producten wil je dragen omwille van de klasse.”

Wat zijn de grote troeven van pels ?

“Het draagcomfort. De jas past zich aan. Of het nu tien graden boven of onder nul is, met een bontjas zit je altijd goed. Het product past zich aan aan je lichaamstemperatuur. Dat zorgt voor een ongekend gevoel van welbehagen.”

Waar komen jullie pelsen vandaan ?

“Wij kopen hoofdzakelijk op de internationale bontveiling van Kopenhagen. Die hebben allemaal een *OA-label* : *origin assured*. Zo zijn we zeker dat we pelsen aankopen uit landen met een goeie wetgeving rond dierenwelzijn. Momenteel staat een nog striktere normering in de steigers en ook die zullen we meteen adapteren. Voor ons is het een erezaak om pelsen te gebruiken die afkomstig zijn van boerderijen waar de dieren goed verzorgd worden.”

“Onze erezaak : enkel pelsen gebruiken die afkomstig zijn van boerderijen waar de dieren het goed hebben”

Wie koopt jullie producten ?

(glimlacht) “Mensen met een uitstekende smaak, natuurlijk. Wie graag een topjas draagt, komt bij ons terecht. We hebben klanten die geregeld langskomen en mensen die na jaren dromen eindelijk tot de aankoop overgaan. Bij ons is elk product uniek. Ofwel koop je iets uit onze stock, ofwel ga je voor een volledig op maat gemaakt item. Of onze jassen duur zijn ? Laat ons zeggen dat kwaliteit zijn prijs heeft. De dieren worden in de beste omstandigheden gekweekt, de huiden gaan daarna naar de beste looierijen, wij bewerken ze met de hand... Seriewerk is hier ondenkbaar.”

“Wat ook opvalt : onze bontjas-

sen zijn erfstukken. Mensen kunnen en willen ze niet weggooien. De volgende generatie brengt de jas van mama of oma binnen om te laten recyclen : uit de oude pelsjas wordt een nieuwe gemaakt.”

Hoe gaan jullie om met de kritiek op de sector ?

“Eerst en vooral : die kritiek is al een stuk minder dan dertig jaar geleden. Eind jaren tachtig was die op haar hoogtepunt en waren we de gebeten hond. Ondertussen is de sector fel geëvolueerd en is ook de kritiek gaan liggen. De minister van Dierenwelzijn erkende zelf dat er bij controles geen inbreuken waren.”
“Ikzelf ben trouwens veearts van opleiding

Christian Parmentier. (Foto Ronny Neirinck)

en in 1993 heb ik het boek *Het dier en zijn mensenrechten* geschreven. Michel Vandebosch van GAIA heeft me toen een proces aangedaan, omdat ik zogezegd leugens verkocht. Hij verloor. Dat zegt genoeg, zeker ?”

Nu wil de overheid de nertsenkwekerijen sluiten.

“Een landbouwsector, die altijd zonder subsidies heeft gewerkt, sluiten ! Waar is het gezond boerenverstand ? En als doekje voor het bloeden zouden deze bedrijven mét belastinggeld vergoed worden ! Geen wonder dat de overheid nooit genoeg geld heeft. Hoe groot zou het maatschappelijk draagvlak zijn om torenhoge belastingen te betalen om vervolgens, met dat geld, leefbare kmo's te sluiten ? Ik kan er écht niet bij dat onze dames en heren politici een gezonde stiel het zwijgen willen opleggen. Enkel en alleen maar omdat een drukingsgroep al jaren zegt dat er geen draagvlak zou zijn voor pels en daarvoor verwijst naar een door henzelf betaalde enquête, vol suggestieve vragen ! Een toonbeeld van media- en politieke manipulatie. Als er geen maatschappelijk draagvlak zou zijn voor pels, dan verdwijnt de sector wel vanzelf, wat blijkbaar niet het geval is.”

Hoe ziet u de sector binnen tien jaar ?

“Ik hoop uit de grond van mijn hart dat de nertsenkwekerijen in ons land dan niet verdwenen zijn en wij dus nog met het product kunnen werken. Uitbreiden is voorlopig niet aan de orde. En dat de politici eerst eens een stabiel ondernemingsklimaat creëren. Dat zou niet alleen onze sector ten goede komen.”

REACTIES

Foto Belga

PHAEDRA HOSTE
model

“Actievoerders : wees consequent”

Voormalig fotomodel en tv-persoonlijkheid Phaedra Hoste (44) was enkele jaren geleden het uithangbord van bontjassenwinkel Pelsland, die eerder dit jaar trouwens aangaf te stoppen met de verkoop van bont. Door openlijk te poseren in bontjassen, kwam de naar Antwerpen uitgeweken Brugse schone in het oog van de storm terecht. “Ik wil daar eigenlijk liever niet meer op terugkomen”, reageert Phaedra Hoste. “Er is immers te veel onwetendheid over de sector bij mensen in mijn omgeving, die er dan wel een mening over willen vormen. Ik maak dan ook liever geen slapende honden wakker...”

Toch wil ze íéts kwijt. “Iedereen die mij goed kent, weet dat er geen grotere dierenliefhebber bestaat dan ik”, luidt het. “Ik heb geen enkel stuk bont in mijn kleerkast hangen. Toch heb ik het moeilijk met mensen die roepen *ik ben tegen bont*, terwijl ze tegelijkertijd een leren jas of leren schoenen dragen. Ooit stonden demonstranten voor mijn deur, terwijl ze leder droegen. Toen heb ik toch gelachen. Wie protesteert, moet consequent zijn, vind ik. Bovendien worden schaapjes of koeien niet geslacht voor hun huid. Die dieren worden geslacht voor hun vlees, en de rest wordt gebruikt om kledij en dergelijke van te maken.” (TV)

Foto RN

VINCENT NEYMAN
zaakvoerder Neyman Furs & Fashion

“Waarom wel leer maar geen pels ?”

“Waar onze sector tien jaar geleden nog samenkwam om over de volgende modetrends te spreken, moeten we ons nu vooral toeleggen op het verdedigen en uitleggen van onze branche”, stelt Vincent Neyman, zaakvoerder van Neyman Furs & Fashion in Oostende. “We krijgen constant opmerkingen, tot je die mensen eens meeneemt naar het atelier. Dan verdwijnen alle kritische vragen en kijken ze gefascineerd naar ons ambachtelijk werk. Want je moet weten dat je toch zes à zeven jaar

opleiding moet hebben gevolgd om deze stiel uit te kunnen oefenen.”
“De evolutie van de vraag ? We zijn deels afhankelijk van het weer, al zijn we een wereldmarkt. Het ideale voor ons is koud en droog weer. Dan zie je alle soorten pelsen naar buiten komen. En wat opvalt : er ontstaat een trend dat jonge mensen kiezen voor vintage pels : kleindochters die de mantels van hun grootmoeders dragen. Vaak krijgen we de vraag om een oude pelsen jas – waar vroeger 30 mannetjes- of 55 vrouwtjesnertsen voor nodig waren – te *hermoduleren* naar iets moderns, zoals een gilet. Of zelfs naar een interieurobject. Negatieve reacties ? Ik heb nog nooit een jas moeten herstellen die bewerkt werd met een mes of met verf... Dat zijn *urban legends*. Trouwens, waarom zou ik wel leer – vel waar er haar op heeft gestaan – mogen bewerken maar geen pels ?” (ON)

(WE12/47)

“De nertsenkwekers zitten in de zwakste positie”

DIERENJOURNALIST JAN DESMET OVER DE MORELE ASPECTEN VAN EEN VERBOD OP NERTSENKWEK

BRUGGE ◀ “Het is logisch dat de maatschappij dierenleed steeds minder pikt, zeker voor iets dat niet levensnoodzakelijk is als bont”, vindt journalist en dierenkenner Jan Desmet. Maar : “We moeten ook mededogen hebben met de nertsenkwekers, hardwerkende zelfstandigen die moeten opboksen tegen veel tegenstand. Ze hebben vaak zware investeringen gedaan en zien nu hun hele sector bedreigd.”

DOOR PIETER-JAN BREYNE

‘Bewaarder van dieren erfgoed’. Zo wordt Jan Desmet (58) omschreven op de achterflap van een van zijn boeken. De Brugge-ling heeft met Mendop vzw (Mens & Dier op papier) ‘s lands enige ‘dierenarchief’, een uitgebreide collectie boeken, foto’s, tijdschriften en andere documenten. Ook zijn persoonlijk archief is indrukwekkend, en na enkele minuten rommelen in zijn werkkamer staan de dozen ‘nertsen’ en ‘bont’ voor onze neus. Een schat aan naslagwerken, krantenknipsels en reclamefolders. “En toch kun je me geen dierenvriend noemen : ik ben vooral geboeid door de relatie mens-dier”, zegt Jan, die op konijn Pep na geen huisdieren heeft. “Vlees eet ik, maar zelden. Bont ? Draag ik niet, leer dan weer wel. Toen Michel Vandenbosch GAIA wou opstarten kwam hij bij me. Mijn vrouw bood hem een stukje taart aan, waar hij eerst niet van wou eten, omdat er eieren in zaten. Tot we hem uitlegden dat die van onze eigen kippen kwamen, die vrij in de tuin konden rondscharrelen...”

OOM VING VOGELS

Jarenlang werkte Jan als journalist, onder meer voor *Nest* en *De Standaard*, waar hij boeken over dieren recenseerde. Hij heeft een brede kijk op de verhouding mens-dier, een verhouding die, zegt hij, constant verandert. “Noem het voortschrijdend inzicht. Mijn oom was vogelvanger. Toen dat verboden werd, ging hij herten en everzwijnen schieten. Heel gewoon toen. De laatste jaren zijn mensen zich meer en meer vragen gaan stellen over dierenleed. De claim die we leggen op het gebruik van dieren komt onder vuur te liggen. Dat dieren lijden voor iets dat niet levensnoodzakelijk is : dat pikt de maatschappij niet langer.” Dat is het essentiële verschil, vindt Desmet, tussen het kweken van dieren voor hun vlees en voor hun pels. “Bont is een luxe-product, er zijn meer dan genoeg alternatieven om het warm te hebben in de winter. Vlees – voedsel – heb je nodig om te overleven.” Toch heeft Jan begrip en mededogen voor de nertsenkwekers, die binnenkort allicht hun sector opgedoekt zien. “Mensen die vaak serieuze investeringen hebben ge-

Jan Desmet heeft begrip voor de kwekers. “Ik ben zelf een kleine zelfstandige, ik weet wat het is om te moeten knokken om te overleven.” (Foto Tom Brinckman)

“Begrijpelijk dat deze sector gevisieerd wordt : ze is klein en afgebakend”

daan, zware leningen moeten terugbetalen. Het is niet meer dan logisch dat ze financieel gecompenseerd zullen worden. Ik ben zelf ook zelfstandige : ik weet wat het is om hard te moeten werken om rond te komen. Dat nu net die ene sector van de nertsenkwekers gevisieerd wordt, is logisch, vanuit het standpunt van de tegenstand : ze is klein en afgebakend. Voor GAIA en anderen is het veel makkelijker om zich op een deeltje te richten, dan de hele veeteelt in één keer aan te pakken. In dat laatste geval krijg je een economisch veel sterker blok tegen je, en zou ook de Boerenbond zich natuurlijk roeren. In dit verhaal zijn de nertsenkwekers de zwakste partij : wie het tegen hen opneemt kan morele superioriteit claimen. *Wat jullie produceren is niet nodig, we kunnen zonder.* Die opvatting zie je ook in de publieke opinie : als nertsenkweker krijg je geen aanzien meer voor je job, integendeel : je wordt met de nek aangekeken. Ik zou vandaag niet in hun schoenen willen staan.”

DOLFIJNEN EN PAPEGAAIEN

Of nertsenkwekers en andere fokkers hun dieren eigenlijk goed verzorgen ? Ook daarover klinkt Jan genuanceerd. “Praat met een veeteler en hij zal met liefde over zijn

dieren spreken. Maar evengoed zal hij de grenzen van dierenleed overschrijden, zonder er bij stil te staan. Uit gewoonte, omdat het hoort in de sector of omdat hij niet beter weet. De meeste kwekers doen niet aan ethiek of filosofie, hé. Rasechte dierenbeulen zijn zeldzaam, maar dat wil niet zeggen dat de dieren niet afzien. En dan heb ik het lang niet alleen over nertsenkwe-

kers, maar even goed over de ‘verzorgers’ van de dolfijnen hier wat verder in het Dolfinarium – totaal niet hun natuurlijke habitat – of de veetelers die kalfjes meteen na hun geboorte van bij hun moeder weghalen. En ja : ook nogal wat huisdieren worden niet goed verzorgd. Een overvoede hond, een papegaai in een veel te kleine kooi : daar worden de dieren ziek van.”

Reclame voor nertsmantels maar ook nertsolie was enkele decennia geleden niet ongewoon in magazines en kranten. (Archief Jan Desmet/Foto Tom Brinckman)